

– Οι συναυλίες στο Μέγαρο, όπως άλλωστε και αυτές που δόθηκαν το περασμένο καλοκαίρι, τι πιστεύετε ότι μπορούν να δώσουν στον σημερινό κόσμο και πολύ περισσότερο στη νεολαία;

«Ας μη δραματοποιούμε τα πράγματα. Σε όλον τον κόσμο, όταν κάποιος πολίτης ξεχωρίζει με το έργο του και την προσφορά του και φθάσει, όπως εγώ, σε μεγάλη ηλικία, μια ηλικία-ορόσημο, είθισται να τον τιμούν. Αυτό δεν είναι κακό. Αντιθέτως, δείχνει μια ανθρώπινη πλευρά της κοινωνίας που ζούμε, ένα πράγμα σπάνιο στις ημέρες μας και γι' αυτόν τον λόγο άλλωστε το αποδέχομαι και συμμετέχω. Αλήθεια, ποιος θα είχε την όρεξη στην ηλικία μου να αφήνει την ησυχία, τη γαλήνη και τη ζεστασιά του σπιτιού και των οικείων του; Εγώ πάντως όχι. Γιατί στο κάτω κάτω νομίζω ότι ελάχιστοι έζησαν όσα έχω ζήσει πλάι και μέσα στους ανθρώπους είτε ως μουσικός είτε ως απλός πολίτης. Νομίζω, όμως, ότι ο προγραμματισμός των όποιων εκδηλώσεων έγινε την τελευταία στιγμή, όπως όπως. Αυτό βέβαια δεν μειώνει τη σημασία τους. Το λέω αυτό γιατί θα ήταν πράγματι μια ευκαιρία να παρουσιαστεί η αγνωστη κυρίως πλευρά του έργου μου. Φτάνει να σας πω ότι από την προσφορά μου δεν έχει φθάσει στον λαό μας (που υπήρξε ο βασικός εμπνευστής και αποδέκτης) παρά ένα μικρό ποσοστό, θα έλεγα ένα 50%, σε σχέση με τα τραγούδια που έχω ως τώρα γράψει και μόνο ένα 10% από το υπόλοιπο έργο μου (συμφωνίες, όπερες, ορατόρια, μουσική δωματίου και μουσική για το αρχαίο δράμα). Οσον αφορά τώρα το ερώτημά σας, τα μεν έργα μου θα δώσουν αυτό που έχουν να δώσουν όπως πάντα, την αλήθεια τους και την ποιότητά τους. Το θέμα λοιπόν είναι αν ο σημερινός κόσμος και η νεολαία θα έχουν την ευκαιρία αλλά και τη θέληση και τη δύναμη να πάρουν αυτό που τους ανήκει».

– Οι μουσικές και τα τραγούδια σας έχουν σηματοδέψει γενιές Ελλήνων. Αυτό ήταν κάτι που πιστεύατε όταν γράφατε τα συγκεκριμένα έργα;

«Θα ήμουν ένα πραγματικό... τέρας αν γράφοντας ένα έργο γνώριζα ακριβώς την απήχηση που θα είχε και τον ρόλο που θα έπαιζε. Γενικά νομίζω ότι δεν δημιουργεί ένας καλλιτέχνης έχοντας κάποιους συγκεκριμένους στόχους. Εκείνο που τον ενδιαφέρει είναι να ικανοποιήσει μια βαθιά ανάγκη να εκφραστεί με το μέσον που διαθέτει και με το οποίο τον προίκιζε η φύση. Εγώ πάντοτε ένιωθα να έχω μέσα μου ένα απόθεμα μουσικής που ζητούσε από εμένα να βρω με τη σπουδή και την προσπάθεια τους τρόπους και τις μορφές με τις οποίες θα ήθελε να βγει στην επιφάνεια, να γεννηθεί και να ζήσει. Φυσικά γι' αυτό δεν υπάρχει παρά μόνο ένας τρόπος: η αποδοχή και η αγάπη των ανθρώπων. Έτσι το δικό σου έργο φεύγει από σένα και ζει για όσο

ΜΟΥΣΙΚΗ και τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη από το θέατρο και τον κινηματογράφο παρουσιάζονται αύριο και την Τρίτη στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Με αφορμή τις συναυλίες αυτές αλλά και τις υπόλοιπες εκδηλώσεις που θα παρουσιαστούν στο Μέγαρο, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ο Μίκης Θεοδωράκης, στη συνέντευξη που παρεχώρησε στο «Βήμα», μιλάει για τη σχέση της μουσικής του αλλά και του ιδίου με τον ελληνικό λαό, για το «άγνωστο» έργο του καθώς και για την πολιτιστική κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα. Και όπως σημειώνει, νιώθει σήμερα ευτυχία να διαπιστώνει ότι η προσφορά του βρήκε γόνιμο έδαφος. «Συντροφεύοντας τους ανθρώπους που ζουν γύρω μου κι όχι μόνο αυτούς. Αυτό είναι η μεγαλύτερη ευτυχία που μπορεί να γνωρίσει ένας άνθρωπος».

Mikis **Θεοδωράκης**

“Θεωρώ τον εαυτό μου διπλά χαμένο”

Ο διάσημος Έλληνας συνθέτης τιμάται για τα 80χρονά του με μια σειρά συναυλίες στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Στη δύσκολη στιγμή του απολογισμού νιώθει απογοήτευση γιατί, όπως λέει, «είδα τα ιδανικά για τα οποία θυσιάσα τα νιάτα μου να ποδοπατούνται και στη συνέχεια να περιφρονούνται οι μεγάλες πνευματικές αξίες με τις οποίες γαλουχήθηκα και μου έδιναν τη δύναμη να αντιστέκομαι»

διάστημα το θέλουν να είναι ζωντανό μέσα τους και υπάρχει όσο το θέλουν και το έχουν ανάγκη οι άνθρωποι. Σήμερα έχω την ευτυχία, όπως λέτε και εσείς, να διαπιστώνω και εγώ ότι η προσφορά μου βρήκε γόνιμο έδαφος συντροφεύοντας τους ανθρώπους που ζουν γύρω μου και όχι μόνο αυτούς και, όπως καταλαβαίνετε, αυτό είναι η μεγαλύτερη ευτυχία που μπορεί να γνωρίσει ένας άνθρωπος».

– Πρόκειται ως επί το πλείστον για μουσικές και τραγούδια άλλων εποχών, όπου τα πολιτικά-κοινωνικά δεδομένα ήταν διαφορετικά. Σήμερα με τις υπάρχουσες κοινωνικές-πολιτικές καταστάσεις θα μπορούσατε να ξαναγράψετε την ίδια (εμπνευσμένη) μουσική;

«Και βέβαια όχι, γιατί, όπως έλεγε ο Ηράκλειτος, σε κάθε στιγμή

‘Ευτυχώς που υπήρξε η δεκαετία του ’60, τότε που για πρώτη και τελευταία φορά το τραγούδι μου κατάφερε να ακούγεται ελεύθερα – και αυτό χάρη στο μαζικό μας κίνημα και στην τότε νεολαία – και έτσι μπόρεσε ο λαός μας να γνωρίσει και να αγαπήσει το έργο μου’

το νερό του ποταμού είναι διαφορετικό».

– Από τα συγκεκριμένα έργα και τραγούδια που θα παρουσιαστούν στις συναυλίες του Μεγάρου υπάρχει κάποιο ή κάποια που ξεχωρίζετε και γιατί;

«Και να ήθελα δεν θα μπορούσα να τα ξεχωρίσω. Είναι όμως φυσικό να έχω αδυναμία σε εκείνα τα έργα (τραγούδια και συμφωνικά) που κάποιος φίλος μου τα χαρακτήρισε “τα αδικημένα”). Πράγ-

ματι υπάρχουν τραγούδια εφάμιλλα των γνωστών που για τον άλφα ή βήτα λόγο έχουν παραμείνει στη σκιά και περιμένουν την ευκαιρία να βγουν στο φως. Και το χειρότερο είναι ότι δεν τα αδίκησε ο... εαυτός τους αλλά κάποιες συνθήκες, κάποιοι φανατισμοί και κάποιοι άνθρωποι με δύναμη που κατάφεραν να μη φθάσουν τα τραγούδια αυτά, όπως τα άλλα, στις καρδιές των ανθρώπων. Όσο για τα συμφωνικά, δεν είναι

κρίμα και άδικο να συνθέσω αυτά τα έργα μέσα στις απάνθρωπες συνθήκες των διώξεων στα πέτρινα χρόνια του Εμφυλίου, με τη σκέψη πάντοτε στους συνανθρώπους μου και κυρίως στους συνέλληνες, και να μην έχουν γίνει ακόμη γνωστά, έστω και σε αυτούς που έχουν αγαπήσει τα τραγούδια μου και το “Άξιον Εστί”; Ήμουν τότε 23 ετών, όσο και τα σημερινά παιδιά, και όμως έγραφα συμφωνίες θέλοντας να αποδείξω ότι εκείνος που έχει ιδανικά και υπερασπίζεται ηθικές και πνευματικές αξίες δεν λυγίζει ακόμη και στην πιο σκληρή βία. Υπάρχει έργο μου, το “Θέματα και Κύκλοι”, με τα στοιχεία “Δ’ Κλωβός – Σκηνή Ε5, Μακρόνησος”... Και πρέπει να πω ότι ευθύς μετά την απελευθέρωσή μου από το 1952 και εξής η τότε Κρατική Ορχήστρα έπαιξε όλα τα γραμμένα σε κρα-

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων

Μια σειρά συναυλίες με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 80 ετών από τη γέννηση του συνθέτη έχει προγραμματιστεί να πραγματοποιηθούν στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών το προσεχές διάστημα. Η αρχή γίνεται αύριο και την Τρίτη με τη μουσική παράσταση που φέρει τον τίτλο «Μουσική και τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη από τον κινηματογράφο και το θέατρο» με τη συμμετοχή της Λαϊκής Ορχήστρας «Μίκης Θεοδωράκης» και των Αντώνη Ρέμου, Πέτρου Φιλιππίδη, Νατάσας Μανίσαλη και Γιάννη Σαμσιάρη. Παράλληλα στην οθόνη θα προβάλλο-

νται σκηνές από τις ταινίες και φωτογραφικό υλικό των παραστάσεων αλλά και σκίτσα του Μποστ που σχολιάζουν το κλίμα της εποχής. Το υπόλοιπο πρόγραμμα μεταξύ άλλων περιλαμβάνει τα εξής: 9/2, ρεσιτάλ του **Χριστόφορου Σταμπόγλη**, 11/2, συναυλία της ΚΟΑ υπό τη διεύθυνση του **Ηλία Βουδούρη**, 12/2, συναυλία της Ορχήστρας των Χρωμάτων υπό τον **Μίλτο Λογιάδη**, 14/2, συναυλία της ΚΟΑ με σολίστ τον **Γιώργο Δεμερτζή** και οι εκδηλώσεις συνεχίζονται με το «Άξιον Εστί», αποσπάσματα από τις όπερες του Μίκη Θεοδω-

ράκη «Ηλέκτρα», «Μήδεια», «Αντιγόνη», «Λυσιστράτη», παρουσίαση συμφωνικών έργων και μουσικής δωματίου, το μπαλέτο «Αντιγόνη» κ.ά. Επίσης στους χώρους του Μεγάρου θα λάβει χώρα έκθεση με θέμα τη ζωή και το έργο του Μίκη Θεοδωράκη. Στόχος των εκδηλώσεων είναι να παρουσιαστούν όλα τα είδη μουσικής με τα οποία ασχολήθηκε ο συνθέτης.

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Βασ. Σοφίας και Π. Κόκκαλη, τηλ. 210 7282.333. Ωρα έναρξης: 20.30.